

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 01.12.1995, sp. zn. Tcnu 17/95, ECLI:CZ:NS:1995:TCNU.17.1995.1

Číslo: 24/1996

Právní věta: Evropská úmluva o vydávání (uveřejněna pod čís. 549/1992 Sb.) stanoví v čl. 7 odst. 1, že dožádaná strana může odmítnout vydání osoby žádané pro trestný čin, který se považuje podle jejího právního řádu za spáchaný na jejím území. Toto ustanovení umožňuje odmítnout vydání, ale zároveň takové odmítnutí nestanoví jako povinnost. Je potom věcí dožádané strany, zda možnosti odmítnout vydání využije či nikoli. Na tomto závěru nemůže nic měnit princip teritoriality zakotvený v § 17 odst. 1 tr. zák., který pouze vyjadřuje, že působnost trestního zákona se vztahuje na všechny trestné činy spáchané na území České republiky. Při rozhodování v řízení o vydání do ciziny soud posuzuje otázku, zda je vydání přípustné (§ 380 odst. 1 tr. ř.) z hlediska splnění právních podmínek. Vlastní rozhodnutí o povolení vydání do ciziny je podle § 382 odst. 1 tr. ř. svěřeno správnímu orgánu - ministru spravedlnosti, který není povinen povolit vydání do ciziny, i když bylo pravomocně rozhodnuto soudem, že je přípustné. Toto rozdělení úloh uvedených orgánů je nutno chápat tak, že soud pouze zjišťuje, zda neexistuje právní překážka vylučující vydání, a pokud nikoli, je povinen rozhodnout, že vydání je přípustné. Využití možnosti odmítnout vydání dané mezinárodní smlouvou přísluší zcela ministru spravedlnosti v rámci rozhodnutí o povolení vydání.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 01.12.1995

Spisová značka: Tcnu 17/95

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vydání do ciziny

Předpisy: 141/1961 Sb. § 380 odst. 1 141/1961 Sb. § 382 odst. 1 549/1992 Sb. čl. 7 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 24/1996 sb. rozh.

Evropská úmluva o vydávání (uveřejněna pod čís. 549/1992 Sb.) stanoví v čl. 7 odst. 1, že dožádaná strana může odmítnout vydání osoby žádané pro trestný čin, který se považuje podle jejího právního řádu za spáchaný na jejím území. Toto ustanovení umožňuje odmítnout vydání, ale zároveň takové odmítnutí nestanoví jako povinnost. Je potom věcí dožádané strany, zda možnosti odmítnout vydání využije či nikoli. Na tomto závěru nemůže nic měnit princip teritoriality zakotvený v § 17 odst. 1 tr. zák., který pouze vyjadřuje, že působnost trestního zákona se vztahuje na všechny trestné činy

spáchané na území České republiky.

Při rozhodování v řízení o vydání do ciziny soud posuzuje otázku, zda je vydání přípustné (§ 380 odst. 1 tr. ř.) z hlediska splnění právních podmínek. Vlastní rozhodnutí o povolení vydání do ciziny je podle § 382 odst. 1 tr. ř. svěřeno správnímu orgánu – ministru spravedlnosti, který není povinen povolit vydání do ciziny, i když bylo pravomocně rozhodnuto soudem, že je přípustné. Toto rozdělení úloh uvedených orgánů je nutno chápat tak, že soud pouze zjišťuje, zda neexistuje právní překážka vylučující vydání, a pokud nikoli, je povinen rozhodnout, že vydání je přípustné. Využít možnosti odmítnout vydání dané mezinárodní smlouvou přísluší zcela ministru spravedlnosti v rámci rozhodnutí o povolení vydání.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1. 12. 1995 sp. zn. [Tcnu 17/95](#))

Z podnětu ministra spravedlnosti ČR rozhodl Nejvyšší soud ČR tak, že usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 7. 1995 sp. zn. 4 To 85/95 zrušil a zrušil i usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 22. 6. 1995 sp. zn. 28 Nt 63/95. Věc vrátil Krajskému soudu v Ústí nad Labem k novému projednání a rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Na základě žádosti Spolkového ministerstva spravedlnosti v Bonnu ze dne 12. 12. 1994, zatykače Obvodového soudu Tiergarten Berlín ze dne 10. 8. 1994 č. j. 349 Gs 3254/1994 a k návrhu krajského státního zástupce v Ústí nad Labem rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci usnesením ze dne 22. 6. 1995 sp. zn. 28 Nt 63/95, že je přípustné vydání státního občana Ruské republiky M. B. Spolkové republiky Německo. V odůvodnění svého rozhodnutí krajský soud uvedl, že vydání je přípustné pro skutek, kvalifikovaný orgány Spolkové republiky Německo jako trestný čin podílnictví podle § 259 trestního zákona SRN a trestný čin řemeslného podílnictví podle § 260 tohoto trestního zákona, který je popsán a vymezen v bodech 1 – 4 uvedeného zatykače.

Podle zatykače, na nějž odkazuje krajský soud, měla trestná činnost obviněného v podstatě spočívat v tom, že v Praze a v jiných městech České republiky mezi červencem a srpnem roku 1993 organizoval převoz osobních automobilů odcizených v SRN do jiných států, zejména do České republiky, Polska a Ruska.

Proti tomuto usnesení podal obviněný stížnost, na jejímž základě je Vrchní soud v Praze zrušil a sám rozhodl tak, že vydání obviněného M. B. pro shora uvedenou trestnou činnost, kterou popsal se všemi skutkovými okolnostmi ve výroku svého rozhodnutí, je nepřipustné.

Ministr spravedlnosti České republiky předložil tuto věc Nejvyššímu soudu České republiky k přezkoumání ve smyslu § 380 odst. 3 tr. ř. s tím, že má pochybnosti o správnosti usnesení Vrchního soudu v Praze.

Nesouhlasí s právním názorem Vrchního soudu, podle něhož skutečnost, že čin, který je důvodem řízení, spáchal obviněný na území České republiky, vylučuje vydání obviněného s ohledem na působnost trestního zákona České republiky vyjádřenou v ustanovení § 17 odst. 1 tohoto zákona.

Ministr spravedlnosti poukazuje na znění čl. 7 odst. 1 Evropské úmluvy o vydávání, podle něhož je dožádané straně dána v takovém případě možnost odmítnout vydání. Vydání však nemusí být odmítnuto vždy. Smyslem této úpravy je umožnit, aby státy, které podle svého vnitrostátního práva mají pravomoc stíhat určitý trestný čin, řešily konflikt těchto pravomocí s ohledem na konkrétní okolnosti každého případu. Dožádaný stát by tak měl přistoupit k odmítnutí vydání, je-li provedení trestního řízení na jeho území účelnější, popř. má-li na jeho provedení svými orgány zvláštní zájem.

Ministr spravedlnosti pak vypočítává důvody, pro které nepovažuje za nutné trvat v tomto případě na provedení trestního řízení v České republice. Jde zejména o to, že již bylo v SRN zahájeno trestní stíhání a jsou tam shromážděny potřebné důkazy. Významné také je, že trestnou činností obviněného byla způsobena škoda převážně občanům SRN.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal popsaná rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem a Vrchního soudu v Praze a dospěl k těmto závěrům:

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem bylo věcně správné. Tento soud přezkoumal na základě údajů shromážděných státním zástupcem věc z hlediska právních podmínek pro vydání obviněného k trestnímu stíhání v SRN, které jsou uvedeny v Evropské úmluvě o vydávání, a správně dovedl, že tyto podmínky jsou splněny. Důvodně proto rozhodl podle ustanovení § 380 odst. 1 tr. ř., že vydání obviněného v této věci je přípustné.

Nedostatkem tohoto rozhodnutí však bylo, že krajský soud ve výroku svého rozhodnutí nepopsal trestný čin obviněného, pro jehož stíhání má být vydáván, skutkovými okolnostmi tak, aby jej nebylo možno zaměnit s jiným skutkem. Přestože Evropská úmluva hovoří o vydávání pro trestný čin, je tím myšlen konkrétní skutek, který jediný může být důvodem vydávacího řízení a nositelem tzv. zásady speciality. K tomu blíže srov. č. 54/1995 sb. rozh. tr.

Vrchní soud v Praze proto nepostupoval správně, když po zrušení usnesení krajského soudu nenapravit pouze formální nedostatek ve výroku týkající se vymezení věci, ale sám rozhodl namísto krajského soudu tak, že vydání obviněného v této věci je nepřípustné.

Vrchní soud v Praze v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že ve věci jsou splněny podmínky pro vydání obviněného uvedené v Evropské úmluvě o vydávání.

Obviněný není občanem České republiky, jde o vydání pro trestní stíhání pro trestný čin, který je trestný podle práva obou států a jeho trestnost nezanikla. Vydání obviněného však podle názoru vrchního soudu brání skutečnost, že obviněný se dopustil stíhaného jednání na území České republiky. Poukazuje přitom na ustanovení § 17 odst. 1 tr. zák., podle něhož se podle trestního zákona České republiky posuzuje trestnost činu, který byl spáchán na jejím území (tzv. princip teritoriality).

Jestliže čl. 7 odst. 1 Evropské úmluvy o vydávání, který je odrazem státní suverenity signatářů Úmluvy, jim umožňuje odmítnout vydání osoby, jež se dopustila trestné činnosti zcela nebo zčásti na jejich území, aplikace ustanovení § 17 odst. 1 tr. zák. není v tomto případě vyloučena mezinárodní smlouvou. Vydání obviněného M. B. proto nepřichází v úvahu.

Tento názor není správný. Lze souhlasit se závěry uvedenými v podání ministra spravedlnosti České republiky, pokud jde o výklad čl. 7 odst. 1 Evropské úmluvy o vydávání a § 17 odst. 1 tr. zák.

Soud je při zvažování otázky přípustnosti vydání do ciziny povinen vycházet především z mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, a jestliže smlouva nestanoví jinak, z příslušných ustanovení právního řádu České republiky (§ 20a odst. 2 tr. zák., podle něhož se ustanovení § 17 až § 20 tr. zák. nepoužije, jestliže to nepřipouští vyhlášená mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, a § 375 tr. ř., který uvádí, že ustanovení hlavy XXIII. tr. ř., tedy i ustanovení upravující extradiční řízení, se užije jen tehdy, nestanoví-li vyhlášená mezinárodní smlouva postup jiný). Evropská úmluva o vydávání, jejímiž signatáři jsou Česká republika i SRN, stanoví v čl. 7 odst. 1, že dožádaná strana může odmítnout vydání osoby žádané pro trestný čin, který se považuje podle jejího právního řádu za spáchaný na jejím území.

Úmluva tedy umožňuje odmítnutí, ale zároveň je nestanoví jako povinnost. Je potom věcí dožádané

strany, zda možnosti odmítnout vydání využije či nikoli. Na tomto závěru nemůže nic měnit princip teritoriality zakotvený v § 17 odst. 1 tr. zák., který pouze vyjadřuje, že působnost trestního zákona se vztahuje na všechny trestné činy spáchané na území České republiky. Tento princip není překážkou vydání do ciziny, jestliže na stejný skutek dopadá působnost i trestního zákona jiného státu.

Lze souhlasit s výkladem článku 7 odst. 1 Evropské úmluvy o vydávání uvedeným v podání ministra spravedlnosti ČR i v tom, že dožádaná strana přistoupí k využití možnosti odmítnout vydání podle tohoto ustanovení, když je trestní stíhání na jejím území účelnější nebo když má na tom zvláštní zájem.

Využití možnosti odmítnout vydání podle článku 7 odst. 1 Evropské úmluvy o vydávání však nepřísluší soudu a Vrchní soud v Praze se touto otázkou proto ani neměl zabývat.

Podle vnitřního právního řádu České republiky je extradiční řízení v České republice tzv. smíšeného typu, tedy je rozděleno mezi soudní orgány a orgány správní. Přitom rozhodování soudu je omezeno tak, že posuzuje otázku, zda je vydání přípustné (§ 380 odst. 1 tr. ř.) z hlediska splnění právních podmínek. Vlastní rozhodnutí o povolení vydání do ciziny je svěřeno správnímu orgánu - ministru spravedlnosti, který není povinen povolit vydání do ciziny, i když bylo pravomocně rozhodnuto soudem, že je přípustné.

Toto rozdělení úloh uvedených orgánů je nutno chápat tak, že soud pouze zvažuje, zda existuje právní překážka vydání (v mezinárodní smlouvě jsou takové překážky formulovány např. „vydání se nepovolí, jestliže ...“), a pokud nikoli, je povinen rozhodnout, že vydání je přípustné. Využití možnosti odmítnout vydání dané mezinárodní smlouvou přísluší zcela ministru spravedlnosti v rámci rozhodnutí o povolení vydání. To platí rovněž o aplikaci dalších článků Evropské úmluvy o vydávání, popř. ustanovení jiných mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, která ponechávají povolení vydání při splnění určitých podmínek na úvaze orgánů dožádané strany.

Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší soud ČR zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze, jakož i usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem.

Vzhledem k tomu, že obviněný byl propuštěn z vazby a místo jeho pobytu není v současné době známo, Nejvyšší soud ČR vrátil věc Krajskému soudu v Ústí nad Labem, aby mohl být dodržen zákonný postup k zajištění osoby obviněného podle příslušných ustanovení trestního řádu. ?